هو العلیم

طهارت ذاتی کفار و اهل کتاب

بررسی روایات لباس و ظروف در اثبات طهارات

سلسله دروس خارج فقه – طهارت انسان - جلسه سوم

استاد
آیت‌الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی
قدّس‌الله‌سرّه

میجرَّلا نِاطیَّشلا نَم للهِابُذوعأ
میحرَّلا نِمَحرَّلا الله مِسبِ

یهقفب اوبا رد نیکرشم و رافک س ابلهرابرد ثحب

نیا .تسا رآفکئسبلا ثحب درگیم رارق ثحب درومن یکرشم و رآفک درومرد هکی تایاور زا هتسد کی تسا جذ درومرد هکی تایاور رگید ،ثحبن یا ابو درگیبر ارق ثحب درومدیابهکتسا ی دراومن آ زا ی کیم ه هکتّیبلغا ثحب زا رظنفرص تاحلا .دوشیم مامت تایاورن آ رگید ،هدشن ایی یهقفب اوبا رد نیکرشم و رآفک رد ناویحت سوپ درومرد و هسبلا درومرد تّیبلغا هبم کح و تسا رآفکئعماج رد ا یتسا نیملسمئعماج رد نآ زا رظنفرص تسه کلذ لاثما رد و ؟...

تّیبلغا و نیملسم قوس ندش یفتنه رابرد باوج و لاؤس

؟دوشیم یفتنم هم تّیبلغا امش یانبم ربانب :لاؤس

؟هلبه :باوج

؟رگید دوشیم یفتنم هم تّیبلغا نآ رگید نیا ربانب ... هکی لاعترضح یانبم ربانب :لاؤس

،رگید هلبه :باوج

میرادنرگید نیملسم قوس ی نعی ،میرادنت یبلغا ی نعی :لاؤس

هکتایاور زا ی ضعب رد نوچ ،دنیوگیم هَللا م سبهآ نا سنا نبدلد هکدنآ رد -؟هنایدیدوبامش مناد یمن م–یدناوخ .دنتسه جراخ هآنا .دنیوگیمنا نآ ،ب رع ی اراصنًالاثم دراد اجن آ رد ،هتبلا :باوج ،هن .تسا عناملا بآنا هآحیذ ئموصتن یا رد دنادبرگا ،دنیوگیم هَللا م سبدوهیو ی راصنهکدنادبن اسنا رگا .دوشیم یکی ی راصنو دوهیقوس ابن یملسم قوس ی نعی ،دوشیم یفتنم قوس ءانبم نیمه ربانب :لاؤس اجن یا رد هیکزت مدعةلاصا نامه ،هن دنادنرگا ،دوشیم یکین آ دنادبن اسنا رگا ،رگیدهلبه :باوج .تسا مکاح

حبذ م اگنه فلتخم ی اهنابز هبادخ م اذرکذ زاوجهرابرد داتسا رظن

.تسین مزلا م هتییرعادخ رکذ رد نیاربانب :لاؤس

دیئوگبًالاثم یادخ دییوگبهَللا م سبی اجح بذ عقوم امش .دیئوگبدیناوتیم م هی سراف ،هن ،ریخن :باوج ،دنکی منی قرف ،دنکی منی قرف ، God دنیوگیم In the name of God هما نتسا ،

؟تسه م وسرم هیضق نیا ینابی اهاگراتشکرد نلا :لاؤس

؟هلب :باوج

؟دننکیم عورش ادخ مان اب ینعی ؟تسا موسرم هیضق نیا تسه ایند رد هک ییاههاگراتشک رد :لاؤس

.دنیوگیم هَللا اهنآ :باوج

؟دنیوگیم ار نیا :لاؤس

یسیلگنا نیملسم هکدینکضرف ،دنیوگیم هَللا مه اهنآ ؛جراخ یاهروشکرد نیملسم ینعی ،هلب :باوج تسا تحار اباب مییوگب اهنآ هب رگا دنشاب یمن اهنیا بخ ،دنیوگیم هَللا مه اهنآ دنیوگیمن Godًالثم ،نابز هتشاد تواقت تسا نکمم God اب و تسا ءامسلا نم لِزنُم مسا نآ هَللا نوچ تسا رتهب هَللا بخ هتبلا ،...نامه هنیلو تسا هیلامک تافص عیمج عمجتسم هک دنکیم یتاذ رب تللاد هک تسا یمسا ،هَللا مسا نآ نوچ دشاب تساجنیا رد هک یفلاتخا ربانب هتبلا .تسین نآ رد اهنیا و تسمقتنیلو تسا تمحر یادخ هک یئادخ طقف مدرکّصحفت نم دوخ هک هچنآ اّما .تسین دنیوگیم اهیضعب ،تسا هَللا نآ هب هراشا Godدنیوگیم اهیضعب عمجتسم دیق اب هکنیا هن ،قلطم یادخ یهتنم تّیعماج یانعم ینعی ،هدش ظاحل تّیهولا یانعم نامه God رد ،اهزیچ زا یضعب همجرت رد نیا و دراد اجنیا رد ار عامجتسا هلئسم نامه مکح مه قلاطا هک تافص عیمج .تشاذگ God ،نیا یاج هب دوشیمن دنیوگیم اهیضعب ،دروخیم درد هب اهنیا و میحّرلا نمحّرلا هَللا مسب .درادنیلاکشا مدرکّصحفت نم هکروط نآ اما .تشاذگ دوشیم دنیوگیم اهیضعب

ﷲ ظفل صوصخ موزل مدع و نردم یاههاگراتشک رد هیمست تیفیک یسررب

﴿۱۲۱ ،ماعنألا﴾ ...هِيْلَعِ ٱللَّهُ مْسِا رَكْذُيِ مْلَ اّمِم اوُلُكْأَت لاَ وَ :دیامرفیم اجنیا رد هک یاهیآ لاحّیا یلع ،هَللا هک یمسا هکنیا هن .ادخ مسا اجنیا رد ینعیِاللَّهُ مْسِا .دشابنآ ربهَللا مسا هکدرادنیا هب هراشا اجرد نیا هَللا نعیکحی ،تاّذلا ِهذه نعیکحی و مسا لکُ ،هن ،تسه نآ زا یکاحنآ ((اه)) و ((مال)) و ((فلا)) ظفل رس ،هَللا .تسا یفاک دیئوگب مه هَللا ،دیتفگن مه هَللا مسب امش اذل ،تسا هیآ یانعم ،انعم نیا ،یلاعت ناویح رس ،محّرلا هکدینکضرف ًالثم ایدیربیار ناویح رس ّبر ًالثم ،دیربیار ناویح رس ،ادخ ،دیربیار ناویح .تسین کلاماجنیا رد هَللا صوصخ .دنکیمن یقرف اجنیا رد نیا ،دیربیار

تاناویح فصنلامجا و ییاپورا یاههاگراتشک رد هیمست هوحن هرابرد لاؤس

؟دنیوگیم هَللا ییاپورا یاهروشکیموع و یتشادهب یاههاگراتشکرد نلاا :لاؤس

،دنیوگیمن هن :باوج

؟دنیوگیمن :لاؤس

نیمهو دیآیمناویح طقفناشهاگراتشکرد اهنآ ریخن ،درکقیقحتدیاب ،دنیوگیمن هَللا اهنآ ریخن :باوج تسههچرهو دیدحنامهار اهنآ و دنیآیمبیترتهبتاناویح ،تسهحبذ یاربهکیزاهجو لیاسو ابیروط

دننکی‌مذی‌زیچ‌هئیمستع‌وزچیه‌و‌دوری‌م‌و‌دننکی‌م‌حبذ‌ار‌اهنآ

دییوگب‌هَللا‌کی‌یامشم‌ییوگب‌م‌یتسرفب‌رفذکی‌طقف ... :لاؤس

هلب :باوج

؟تسیناهنیا‌و‌راتشکرد‌نداتسرف‌وریزه‌بی‌راین :لاؤس

.دننکی‌مافیاتم‌هَللا‌بشاهدشکف .دریخ‌،تسین‌خ‌آن‌یحن‌مسا‌م‌هَللا‌بشاهدشکف‌هکی‌نیحن‌آ‌رد‌دننکی‌م‌حبذ‌دراد‌هکی‌نیحن‌آ‌رد :باوج

لاحا ،دوشبق‌لاطا‌هَللا‌هئملک‌نواویحن‌آ‌ربدوشی‌م‌حبذ‌هکی‌ناویحن‌آ‌ی‌نعی .دنتسه‌رگیدمه‌با‌اتهد‌هکن‌آ‌ولو

ی‌ناویحن‌آ‌یلو [،دننکی‌مقدصم‌هم‌اهنآ‌ربا] هَللا‌م‌سا‌دیابیدهاوخی‌م‌و‌تسا [فصردرس] تشپه‌کی‌ناویحن‌آ

نیا‌ردیا‌هکی‌ناویحن‌آ‌یلو .تسینحیحص‌و‌درادن‌انعم‌اهنآ‌ربم‌سا‌قلاطا‌أفرعت‌سه‌هطوحمن‌آ‌زاج‌راخ‌هک

اجنیا‌زا‌هکدینک‌ضرف [(دنتفرگرارقن‌دشحبذ‌یارب‌فصردتسا‌و‌تسا‌حبذل‌هئحمهطوحمردی‌نعی)]تسا‌اجنآ‌ردهکی‌جاجن‌آ‌ربم‌هَللا‌کی‌یامشم‌،دنتسه‌شم‌قّلعم‌اهنیا‌ب‌هجاجن‌ه‌بترپ‌یروطن‌یمه‌اجنآ‌اتا

لابا‌اهنیا‌متها‌ی‌صف‌حبذ‌قرارد‌[(دراد‌اتا‌نیا‌ردهکی‌جاجن‌یا‌اتا [(حبذ‌قرارد‌)]تسا‌جنیا‌ردهکی‌جاجن‌یا‌اتا

.دنرادن‌گی‌م‌هم‌راوناهی‌ضعبلاحا ،دشقلاطا‌اهنآ‌ربه‌هَللا‌م‌سا ،دحاون‌اکمن‌یا‌ردهنیا‌اچ‌نو .تسه‌نام‌ع‌تسا

[...حبذل‌عمن‌تفایناپا]اتدناوخی‌م‌هَللا ،هَللا‌راوزوط

هحیذ‌ربادخم‌امذرکذی‌اربراتخمه‌دنیوگت‌روزضه‌رابرد‌حیضوت

؟دراد‌لاکشان‌یا :لاؤس

؟هلب :باوج

؟دراد‌لاکشان‌یا :لاؤس

ی‌نعی ،هَللا‌دیوگب‌هکی‌تسیابل‌عافقارد‌نو‌چ ،دیآی‌م‌کانه‌هبشرظنه‌بنیا :باوج

رگید‌دیوگی‌م‌دراد‌هاگتسد‌رد‌لعاف :لاؤس

.دیوگب‌هَللا‌هکی‌تسیابراتخمی‌نعی‌حئدنیوگ‌مرخلاابه ،ذه :باوج .تسه [روظنم]نیا

هتاما‌مکح‌وحبذ‌زا‌شیپنانویحه‌بنداد‌کوشه‌لئسم

لاکشان‌یا ،دننکی‌م‌حبذ‌دعبدوشبش‌وهیبه‌کدننکی‌م‌دراوکوُشکی‌دلوا‌اهنیا‌و‌واگدرومرد :لاؤس

؟دراد‌ن

.دراد‌ن‌یعبن ،ریخ :باوج

؟... :لاؤس

دشابحبذه‌بدنتسم‌دیابه‌تامِا ،تسام‌رحن‌آ‌رگید‌دشابکوُشن‌آ‌ه‌بدنتسم‌ه‌تامِا‌نیا‌رگا ،هلبن‌آ :باوج

؟تسایفاکدشابه‌چرهابکوشنیا‌ی‌نعی :لاؤس

جواب: بله، ظاهراً هم[یا نشوکاتاره ار] ایجاد می‌کنند.

بررسی روایات باب ثیاب سابریه و لباس‌های مجوس و اهل کتاب

روایاتی که در این جا هست امروز می‌خوانیم و بعد آن جمع‌بندی‌ای که خدمتتان عرض کردم آن جمع‌بندی را عرض می‌کنیم و دیگر امروز بحث روایات را تمامش می‌کنیم بحول و قوهٔ خدا.

روایت معاویة بن عمار در امتحان امام صادق علیه‌السلام با لباس سابری

یک روایتی هست، روایت علی بن جعفر است که حالا اینها نمی‌آید در این جا بیان می‌کنند، روایت تهذیب است از معاویة بن عمار: قالَ سألتُ اباعبدالله علیه السلام عن ثیاب السابریة، یعملها المجوس و هم نجاسات و هم یشربون الخمر و نساؤهم علی تلک الحال، ألبسُها و لا اغسلُها و اُصلّی فیها؟ **قالَ نَعَم، قال**: معاویه: **فَقُلتُ لَهُ جُعِلتُ فِداکَ** معاویه در این جا می‌گوید من برای حضرت یک لباسی را فرستادم که خود حضرت این کار را انجام می‌دهد یا نه؟ و خطته و فتلته لَهُ ازراً و رداءً من السابری، ثُمَّ بعثت بها الیه فی یوم جمعة حین ارتفع النهار! یعنی در وقتی که حضرت نمی‌توانست آن را بپوشید، می‌خواستم قشنگ با چشم‌هایم ببینم که خود حضرت که فتوا می‌دهد خودش هم عمل می‌کند به این فتوا یا نه؟ فَکانَّهُ عَرَفَ ما اُرید، دارد امام را امتحان می‌کنی؟ خاک بر سرت کنم! وَ خَرَجَ بها الی الجمعة. حضرت همین لباس را پوشید و آمد به این جمعه، این یکی از آن روایات است.

خب این روایات را همه را می‌گوئیم، وجه استدلال را بعد عرض می‌کنم، فعلاً نه.

روایات ابوجمیله و حسین بن علوان دربارهٔ لباس یهود و نصاری

روایت دوم، روایت ابوجمیله عن ابی عبدالله علیه السلام، روایت در کتاب من لایحضره الفقیه هست، روایت ابوجمیله عن ابی عبدالله علیه السلام، روایت در کتاب من لایحضره الفقیه هست، **اَنَّهُ سألَهُ عن ثوب المجوسی، البسه و اصلّی فیه؟ قالَ نَعَم. قلتُ یشربون الخمر، قال نحن نشتری الثیاب السابریه فنلبسها و لا نغسلها.** این هم روایت دوّم.

روایت سوّم، روایت حسین بن علوان است، عن جعفر، عن ابی، اَنَّ علیاً علیه السلام، روایت روایت قرب الاسناد است، **کانَ لا یَری باصلاة بعثاً فی الثوب الذّی یُشتری من النّصاری و المجوس و الیهود قبل اَن یغسل، یعنی الثیاب التّی تکون فی ایدیهم فیجنّسونها و لیست ثیابهُم التّی یلبسونها.** آن لباس‌هایی را که دست می‌کنند و نجس می‌کنند، حضرت آنها را منع کردند، آن لباس‌هایی را که می‌پوشند آن را منع کردند، حضرت آنها را اشکال نمی‌کنند.

روایات متعدد ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام و احتجاج طبرسی دربارهٔ کاهگل مجوس

روایت دیگر روایت ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام است: **سُئل جعفر بن محمد علیهما السلام عن ثیاب المشرکین، یُصلّی فیها؟ قال لا.** آن لباسی که خودشان می‌پوشند، حضرت می‌فرمایند نه.

روایت دیگر از دعائم الاسلام است **و رَخصّوا علیهم السلام فی الصلاة فی الثیاب التی یعملها المشرکون ما لَم یلبسوها اَو تظهر فیها نجاسَةٌ...** این هم یکی.

روایت دیگر روایت احتجاج طبرسی است عن محمد بن عبدالله بن جعفر حمیری، فی ما کتب الی صاحب الزمان انه قال عندنا حاکة مجوس، یأکلون المیتة و لا یغتسلون من الجنابة و ینسجون لنا ثیاباً فهَل یجوزُ الصلاة فیها قبل اَن تُغسَل؟ الجواب: **لا بأس بالصلاة فیها**. این هم روایت دیگر.

روایات درست بن ابی منصور، معلی، حلبی، جمیل بن عیاش و سماعه

روایت از کتاب درست بن ابی منصور است، عنه عن عمران، عن ...، قال قلتُ لابی عبدالله علیه السلام نجعلت فداک، الثوبُ یخرجُ من الحائک اَیُصلی فیها قبل اَن یُغسل؟ **قال لا بأس بی ما لَم یُعلم رَبیه.**
روایت دیگر روایت تهذیب است عن معلی قال سمعتُ ابا عبدالله ان یقول **لا بأس بالصلاة فی الثیاب التّی یَعملها المجوس والنصاری و الیهود.**
روایت دیگر، روایت حلبی است: تهذیب عن الحلبی، قال سَلتُ ابا عبدالله علیه السلام عن الصلاة فی ثوب المجوسی **فقال لَهُ یُرشّ بالماء**
روایت دیگر روایت تهذیب است که می فرماید: جمیل بن عیاش بن علی بزاز قال اخبرنی ابی قال سألتُ جعفر بن محمد عن الثّوب یعملهُ اهلُ الکتاب اُصلّی فیه قبل اَن یُغسل؟ **قال لا بأس وَ اِن یُغسَل اَحبُّ الیّ**. اگر شسته شود بهتر است.
روایت دیگر روایت سماعه عن ابی بصیر عن ابی جعفر علیه السلام قال قلت له الطیلسان یعمله المجوس اَصلّی فیه؟ قال **اَلَیس یُغسَل بالماء؟ قلتُ بلی، قال لا بأس، قلتُ الثوب الجدید یعمله الحائک اُصلّی فیه؟ قال نَعَم.** که همهٔ این روایات حکم روایت واحد را دارد.

روایت دیگر، روایت عبدالله بن سنان است...

سؤال: ...؟

جواب: بله آقا؟

سؤال: ...؟

جواب: یعنی مضمون، مضمون واحد است.

سؤال: یعنی روایت واحد نیست که...؟

جواب: خیر، مضمونش مضمون واحد است.

روایت عبدالله بن سنان درباره عاریه دادن لباس به ذمی و جریان استصحاب

روایت دیگر روایت تهذیب است از حسن بن محبوب، عن عبدالله بن سنان قال سألَ اَبی ابا عبدالله علیه السلام و اَنا حاضر اِنّی اعیر الذمی ثوبی، این روایت، روایت مهمّی است که ما روی این روایت تأکید داریم. اِنّی اعیر الذمی ثوبی و اَنا اعلم اَنَّهُ یشربُ الخمر و یأکلُ لحم الخنزیر فیرده علیّ فاغسلهُ قبلَ اَن

اُصلّی فیه؟ فقال ابا عبدالله علیه السلام **صَلِّ فیه و لا تغسله من اجل ذلک فانّک اَعَرتَهُ ایّاهُ وَ هُوَ طاهر وَ لَم تستیقن انّه نجسّه فلا بأس ان تُصلّی فیه حتّی تستیقنِ انّه نجَّسه،** این روایت، روایت بسیار مهمّی است. خب این روایت می‌گذاریم بعد می‌آئیم سراغش.

روایت دیگر، قال ابن سنان، قال سأل ابی عبدالله علیه السلام عن الذّی یعیر ثوبه لِمَن یعلَّمُ انَّه یاکُلُ الجرّی و یَشرَبُ الخمر و فَیَردُّه اَیُصلّی فیه قبل ان یَغسِل؟ **قال لا یُصلّی فیه حتّی ان یَغسِل.**

این روایت همان روایت بالا بود دیگر که از عبدالله بن سنان بود. منتهی در آنجا حضرت گفتند اشکال ندارد، در اینجا حضرت می‌گویند که باید آن را بشوید و بعد استفاده بکند که خب در اینجا شیخ حمل بر استحباب کرده چون راوی یکی است، ما جهتش را عرض می‌کنیم، البته استحبابش صحیح هست.

روایت دیگر روایت *تهذیب* است که ما فقط ذیلش را نقل می‌کنیم چون بالایش مربوط به باب طعمه و اشربه است، سألتُه عن الرجل اشتری ثوباً من السّوق للبسٍ، لا یدری لمن کانَ، هَل تصلح الصّلاة فیه، **قال ان اشتراهُ من مسلم فلیصلّی فیه، وَ ان اشتراه من نصرانی فلا یصلی فیه حتّی یغسِل.** این هم خب مربوط به این.

روایت دیگر، روایت *قرب الاسناد* است عن اَخیه موسی بن جعفر که حضرت می‌فرماید: لا بأس.

تحلیل فقهی و دلایل عدم نجاست ذاتی لباس و عرق کفار

خب این روایات تا اینجا دیگر تمام شد. حالا بحث ما از این روایات با این طول و تفصیل این است که: ببینید حضرت در این روایات دو مطلب را در اینجا بیان می‌کنند:

مسئلۀ اول لباسی است که خود آنها مدتی این لباس را می‌پوشند بعد این لباس را به عنوان دست دوم، به افراد دیگر می‌دهند، خب قطعاً با این لباس غذا خوردند، شراب خوردند. فرض کنید که نجاسات دیگر مانند بول و اینها که احترازی از آن نیست با این لباس برخورد کرده، این مشخص بر این است که این لباس، لباسی است که در معرض نجاست و اینها واقع شده و آنکسیکه شراب می‌خورد خب حالا چند قطره از این شراب می‌افتد روی لباس، این یک امر طبیعی است و یاکسیکه گوشت می‌خورد، شما غذاکه می‌خورید می‌بینید که لباستان چند جا لک پیدا کرده حالا اگر این فرض بکنید که لحم خنزیر باشد خب طبعاً متنجس می‌کند لباس را، در اینکه دیگر شکی نیست. یعنی می‌خواهم عرض بکنم که روایاتی که در اینجا دلالت بر ذهی می‌کند، این ذهی، یک امر طبیعی است به جهت اینکه این دیگر اغماض و این حرفها نیست که انسان نیاید اغماض بکند، یک لباسیکه یکسالی که فرد یهودی یا آنهایکه شرب خمر می‌کنند این لباس را پوشیدند انسان به قسم حضرت عباس می‌گوید این لباس خمر رویش ریخته است دیگر، حالا خشک‌شده، خشک‌شدنکه از تنجّس درش نمی‌آورد، بالاخره متنجّس است و امثال ذلک. آن وقت این مسئله خیلی مسئلۀ روشنی است که درجائیکه در آنیۀ آنها اگر انسان نداند که اینها [اهل شرب خمر یا خوردن لحم خنزیر هستند] مانند روایت

سجنه‌یناَ نیا و دروخیم و اذغ‌یوت دنکیم تسد هک‌یاه‌یناَ رد ،دوب دایز نیا کلذ لاثما هکم‌یهارب نب ایرکز .تسیس جنس ابلن یا ،دنشاب نا هنیا و رمخ ب رش لها رگا دنشوپیم اهنیا هک‌ی سابلی لوُا ق یرط هب ،دوشیمنا دوشیمنس جنن یا هکدیامرفیم اجنآ رد تررضحدراد طابترا اذغ اب ک رشم و رفاک تسدّ رشابم هک‌ی ئاج رد ب خ درادن [تراهطا] ش تسد اجنیا رد ی ضرعت ساجنب اب زا نآ هکاهفرحنیا و دنکب رمخ ب رش هکنیا رگم ش ندب قرع هکت سا نیا رطاخب هنشوپن هکت سا تررضحروظنم هکاری سابلنیا هکت سا نیا مّلسم اجنیا رد تراهطا و ت ساجنل ئاسم هب ت بسن ی ئانتعا و ی تلاابم هکت سا نیا رطاخ هب هکلب دنکیم ادیپس امتس ابلنیا اب .تسیس ابلا ابن دب قرع ی قلاتب اب زا ،ت سا ب ابنیا زا ،درادن

ب خ ی بوش ی مذلا ریعا ی ّنا دیوگیم نانسنب هَللادبع هک‌ی تیاورنیا رد هک‌ت سا نیا هیضقنیا رب لیلد الذ همیناوتیمنا هکاران اممشچ رگید ،دنکیم ادیپ ی قلاتش ندب قرع اب س ابلنیا دشوپیم ی مذ هک‌ی سابلنیا اًعطق ت سا م کت صرف ،ت صرفنوچ ی هتنم ،دنک ی م ی قلاتش ندب قرع اب اًعطق س ابلنیا هکم‌یدنبیه لئسم نیا رب ب احصتسا هب رما ار وا اجنیا رد تررضحالذ ،دوریمنم کت صرفنیا رد اهنیا و ب ارشاب ات اقلام لاامتحا هیراع س ابلس ابل ،اجنیا رد نوچ ؟دشه چه کدیدشه ّجوتمه کارت یاور لیلد ،...هک‌ی تقو هک دنکیم ت راهطه ب اهنز نالا ،دنشوپیم هیراع س ابل ی سورع س لجمک یه ،دنهدیمنا هیراع لاس ک یه کار هیراع س ابل ،ت سا !دنشورفب رخف !دننک راختفا !انآ و نیا هب دنهدب زپ و ی سورع س لجمدنورب هک دنهد ی م هیراع س ابل رگیدمه ت سا هیراع اباب ه ذ !ت سا ربخ هچ دنکیم لایخ نانسنا هک ت سا ش نت س ابلک یه .ت سا روط نیمه مه درم لاح نیا ت لعی لو دنکیم قرع ندب ،دنکیم قرع هیراع س ابلنیا .هدوب همه نامز نآ اه هیراع نیا !هراچیه دیشوپ ت سا هتکن نیا ی ارب ،دنکیم ش باحصتسا هب رما ار وا و درادن لاکشا س ابل هکدیامرفیم اجنیا رد ت رضحه ک ابل امتحانیا ی لو دوریم مه حطا یرمَخ هَباصا لاامتحا هچرگ ،هدوب رهاظ هداد هکاری سابلاًلابقنیا اجنیا رد هک –...ی ّمذ س ابل رد ی لو رمخ ابت اقلام لاامتحانیا رب ت ساعم کاح اجنیا رد ب احصتسا .ت ساع فدنه ب احصتسا هکم همه اهنیا و ب احصتسا رد لاح م تفگ هّیلمع لوصا نایرج ث حب رد اجنآ رد ناتتمدخ ًلابقنم هک‌ی تقو ی م ریخأت هب ی روط نیمه م ئاد دعب ،مینک ع ورش ار لوصا م یئوگیم زور ره ام ،مینک ی م ع ورش هبنش هَللاءاشنِا ةلاصا نایرج رد –ت سه هک‌ی اهدوجنآ رد ،الدخ ت ساوخ هب مینک ی م ع ورش هَللاءاشنِا لاح .اهنیا و دتفا ی فرُع هّیلمع لوصا نایرجنیا هکم درک ض رع ناتتمدخ هراشلاب ب احصتسا نایرج رد روط نیمه و هراهطلا نآ ف رع هکمینک ی م ی راجار هّیلمع لوصا ام ی ئاج رد ی نعیت ساعرش ّی ازجم مکح ک یه کنیا هنت سا ،دنک ی م ی راج هراهطلا ةلاصا فرُع لاا و درادنگذار ش مسا لاح نکیل و دنکب ی راج اجنآ رد ار هّیلمع لوصا رد ار هّیلمع لوصا نیمه و ،کلذ لاثما و دنک ی م ی راج ةساجنلا ةلاصا ف رع ،دنک ی م ی راج ب احصتسا فرُع .دنرب ی مرا کب ل ئاسم و ایاضق ریاس

یدروم رد ام هک نیا هذ دشاب نّقیتم دروم نآ اب نظ هئبلغ هک دوشیم یراج یئاج رد باحصتسا میئوگیم اجنآ رد ،دشابع وضوم ایمکح ءاقبلا متحا دصرد جنپ ًلاثم یّتح هک میهدیم نایرج رارب باحصتسا ربن یقیه کنلاا ،رخلا نیقیه کنلاا !دوشیم لماش ار دروم نیا کشلاب نیقیلا ضقنَتلا ءاقبلا متحا یتسه مکح ءاقبلا متحا هئیملاب هسمخ هک نیا ولَو نلاا میتشاد نیقیم هک ًلابق هدماین فلاخ .دوشیمذیراج نیا رد باحصتسا ریخ !میکیم یراج رارب باحصتسا ماتسا وضوم

بختسا یدوهیبوث ،دینکیراج میهت یاور نیا رد دیابدینکیراج رارب باحصتسا دیهاوخبامشرگا لامتحا هک نیا اب .دراذن نایرج باحصتسا نوچ ؟هیفلصُتلا ار یدوهیبوث دیامرفیمتضرح ارچ ،دشاب لامتحا ،هدیشوپمهل سا دوس ،هدیشوپمهل سا یکیسا هک نیا هک نیا لباس یدوهی لعلا هک دراد دوجو یئلاقع دوشیم یهلّادا زا یکیت یاور نیا لیلد نیمه هب سپ .دشابه درکنرمخابهئباصا اجنیا رد نیا هکتسا یئلاقع یفو عٍ وضوم لکی فباحصتسلاا نایرج مدعل دیهدبرارقه دافتسا دروم دیابباحصتسا باربرد ار نیا امشه ک رظنه باجنیا رد نوچ و ،فقوملا ذه ی فل کلذ ا ملصلا ذه ی فل ا ن طوملا ک ه ب ی لو دراد ی ئلاقع لامتحا ه چرگ دشوپ یل اسک یار ی سابلا ک ی رفنک ی ه کتسسین کمه ی داع رظنه ب و ی فرُع ب باحصتسا ی اجاجنیا رد الذل ،دنکنرمخابهئباصا و دشوپیرفنک ی ه کتسسین کمه نوچ ی داع لامتحا ب سح هب مکح ملاسلا هیلع اما م اضاق ریاس رد اجنیا دننکیم باحصتسا هب مکح ملاسلا هیلع اما م اجنآ .تسین .هّیضقنیا ثیدحلا هقفرطاخ هب نیا .دنکیمذباحصتسا

باتکل ها و س وجم طسوت هدش هتفاب س ابلا ابی مذ ه یراع س ابلا هسیاقم

نیا دوخ زا ًلاصا ار ی رگید ئدافتسا میناوتیم امه یضقنآ رطاخب هکتسه اجنیا رد هکی بلطماو ی ربا س وجمو ی دوهیه کی یاهه چراپنیا ،قباسنامز رد هکتسا نیا میکبب لطمنیا ربت ایاور دزی ی فاب ه چراپو ی فاب نیشام ماگتسد ق باسنامز آن ،دوبنه کنیشام و ماگتسد ،دندرکیمتسرد کلذل اثما و ابو دندمآیم اهنیا ی کی ی کی ،دیاپیرد فرط نآ زا دنهدبم شپ فرط کی زا ه کدوبنه کاهنیا و دزی فابشکو ئلیسوبار شامقنیا هم اهنآ ،دنفابیم ی لاقنا شدوخت سد ابام ی اهفابی لاق ه کی روط نامه نا شدوخت سد نکمه روط ه چ .دنکیم دروخربش امقنیا ه بو دنکیم قرعت سد نیا تّدمنیا رد ًاعطق بخ ،دنتفابیم دید نامز همه نیا ه کدنفابیار ی اه چراپ کی و دنیایاهنیا ناتسبات رد ،کلذل اثما و امرگنآ رد دینکبضرف ه کتسا ت یار س س ابلا نآ ربق رعت بوطر ئطساوباهنیا تساجنو دندوبس جنرافکرگا .تسا ی ئلاقع و ی عقاو رما کی و اولسغتنَادُبُلا کرشملا هلمعی و ی سوجملا هُلمعی ه کار ی سابلا رهه کدیامرفبم ملاسلا هیلع اما م اب اًعطق دنکبل سَغم دعه بم کح ،دنفابیو دننکتکایح و دننکل معاهنآ ه کار ی سابلا اجنیا رد تضرح ی لو ،هیفی ّلصتدعب

و جواز صلاة فیه می‌کنند، لباسی را که خودشان پوشند، اگر قرار بر رطوبت است در هر دوی اینها رطوبت سرایت می‌کند، هم در عمل در آنجا و هم در آنجا، پس معلوم می‌شود، یعنی نفس این ادلّه، نفس خود همین روایات دالّ بر عدم نجاست مشرک است بلکه نجاست آنها نجاست عرضی می‌شود. پس با همین ادلّه ما ثابت کردیم که اینها نجس نیستند. بحث مربوط به اینها تمام شد.

خلاصه مباحث طهارت اسئار و نجاست عرضی کفار

خلاصة الکلام در این مطلب در اینجا این شد که ما چند نوع روایات در باب نجاست کفار داریم:

یکی اسئار است که این اسئار هم در بحث طهارات و نجاسات می‌آید و هم در بحث اطعمه و اشربه، هر دوی اینها را شما مطالعه کنید. در بحث اسئار نتیجه بحث در روایات به این رسید که سؤر مجوسی و مشرک فی حدّ نفسه تا مادامی که شرب خمر و اکل لحم خنزیر نکنند طاهر است و روایات در این زمینه زیاد بود و ما روایات را بیان کردیم هم در اطعمه و اشربه، اتفاقاً در اطعمه و اشربه بیشتر از اسئار هست که مقداریش را خواندیم، دیگر حالا چون من روایات جدیدی را پیدا نکردم لذا اینها را دیگر ارجاع می‌دهیم به ماسبق. و در باب اطعمه و اشربه و در باب اسئار آن سؤری منهی بود که در آن سؤر اکل لحم خنزیر و شرب خمر در آنجا مدنظر هست لذا امام علیه السلام از راوی سؤال می‌کند أیأکلون لحم الخنزیر؟ یا أیشربون الخمر أم لا؟ اگر خود کافر فی حدّ نفسه نجس نباشد سؤال از اکل لحم خنزیر لغو خواهد بود، سؤال از شُرب خمر دیگر در این جا لغو خواهد بود. پس بنابراین ما استفاده می‌کنیم که نهی‌ای که حضرت در آنجا می‌کند این نهی، نهی تنزیهی است نه نهی تحریمی، دلیل بر این مطلب یک روایتی هست که این روایت را عرض کردیم و اتفاقاً این روایت در اینجا هم آمده از کتاب ... در بحث...، یک روایتی در اینجا بود که به دو صورت می‌شود این را بخوانیم، حالا من این را عرض می‌کنم:

روایت اسماعیل بن جابر درباره تنزّه از طعام اهل الکتاب

روایت اسماعیل بن جابر است که **قال قلت لابی عبدالله علیه السلام**، محمد بن یعقوب روایت را نقل می‌کند، **ما تقول فی طعام اهل الکتاب؟ فقال لا تأکله، ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله، ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله و لا تترکه تقول انّه حرام. ولکن تترکه تتنزه عنه، انّ فی آنیتهم الخمر و لحم الخنزیر**، پس بنابراین حضرت در اینجا تصریح می‌کنند بر این که خود آنها نجس نیستند بلکه این نجاست آنها نجاست عرضی است.

البته این روایت به یک نحو دیگری نقل شده، روایت درست بن ابی منصور است در یک کتاب دیگر که می‌فرماید: یا اسماعیل لا تدعه تنزهاً له و تنجساً له انّ فی آنیتهم الخمر و الخنزیر. خب این روایت هم بود.

یم ار ش تسد دندومرف تررضحم ،دوبی نارصنم هن اشیا ۀمداخ هکدوب هم هم لاسلا هیلع اضر ماما ت یاور
.دوبا جن یا رد ب خ هکم هم اهنیا ،درواَی م ماما ی ارب زیچ همه و الذغ همداخ هکی لاح رد .درادن ی للاکشا و دیوش

و ی دوهیلا و انزلا دلو رؤسه رکه نَّا هکت ساءاشو ت یاور هکدوب یذهتت یاور زاب رگید ت یاور ک یرد
ن ارق ک یرد ار ی نارصنم و ی دوهی و ک رشم ت رضحا جن یا رد .م لاسلاا ف لاخ ن مّل ک و ک رشملا و ی نارصنلا
ک رشما جن یا رد هک ،ب صاّنلا رؤسی دنع ک لاذُدشاَ ل اق و دیآی منش شوخ ،دنکی م رکذ مَرکن اون عه ب و داد رارق
.دوب رائسا ب ابن یا ب خ .مدش دروآ اهنیا و ی نارصنم و ی دوهی ل ثم هم

ل اکشا همسفند حی فی نارصنم و ی دوهی ،ک رشم رؤس دوخ هک ت فرگ ق لعتن یا رب ب لطم رائسا ب ابرد س پ
ل وب دنام ت اساجنم و رمخ هب ت لاابم مدع رطاخب ت سا ی ضرع مدش اهنیا زا هکی یهنم و اهنیا ت ساجن هکلب درادن
.دشن ایب ابن یمهرد ل خاد م هم هبرشا و همعطا .دوب رائسا ب ابن یا .ک لذ ل اثما و

.درادف لاخ رب ت لاد اهنیا ۀمه هکدش رع م هم اهنآ س ابل هب سّبلت زا ی هنم

ی هنم و دوب اهنیا و همحافصم ثحب هکدش رع دوب اجن آ رد هکی تایاور م هم رآفکت ساجنب ابدوخ رد
ش فلاخ رب ل یلد هکلب دندرکی منت مرح رب ت لاد اهنت همه ت تایاور ن یا دوب اجنآ رد هکی تایاور ق بط همحافصم زا
.دندوب هدروآ ن اشیا رافکت ساجنب ابرد ،اجن یا رد م هم

هکی ئام زا ل سَغ ت هارکه کم یدیدی م ام م هم اجن آ دوب ام محلا ءام ب ابرد هکی تایاور ف اضم ب ابرد
ی ئاجرد هکن یا ربه فاضا .دشی م صخشم ت تایاور ن آ زا دنتسشار ن اشدوخ ب آ ن آ زا ی راصنم و دوهی ایانز دلو
م هم ب آ اب ءوضو و ب آ اب ل سَغ ثحب رد ی لوُا ق یرط هب دشاب هتشادن ل اکشا الذغ رد ب اتکل ها اب ترشاعم هک
ق لاصی ارب م هم ءوضو و ت ساءوضو ۀلئسم ،هلئسم نوچ هکم یدرک ض رع اجنآ رد هکن یا ّلا ت ساروط ن یمه
و دوهی ۀلاسغ ی ایاقب زا ی هنم ت رضحم هک ت ساب ن یمه ی نعی ت ساب ن کمه ،هک ت ساب ن کمه اجن آ رد الذ ت ساب
ی لوُا ق یرط هب دوب ت ساجن ثحب ثحب ت رگا لا و دنداد رارق رظنزورم ،ب آ رد ت رودک ن امهب ابزا ار ی راصنم
اَعطق انز دلو هک همهبشُلا و ّکشلا ی همگناو و دوبن ّیفیک ن یا هب هلئسم هک ی لاح رد دشاب س جنز دیاب اهنآ ۀینآ
ر بت لاد هک ن یا هنز دنکی م ت رودک ن امهز ا ت یاک ح ن یا انز دلو ۀلاسغ زا ی هنز ل اح ن یعرد ی لو ت سیبس جنز
اجن آ رد ،ف اضم ءام ب اوبا رد .اهنیا هب طوبرم م هن یا .دنکی م ی جراخ ت ساجنز ت مرح ی فیلکت م کح ک یر
.دش ض رع ت ّیفیک ن یمه هب ت تایاور و ل ئاسم م هم

دشاب رگید ی ئاجرد لاا ح ًلاثم هکدسری منرظنه ب و [ت سه ف لتخم ب اوبا]ن یا ۀعومجم رد هکی تایاور
–هکی تایاور هب هجوت ابدشاب م هم رگا ،دشاب تایاور ک یه قفز اجک یرد لاا ح ی دارطتسا ب ابزا هکن یا رگم
،رائسا ،ف لتخم ف ورظ ن یا رد ،ف لتخم ی اهنیمز ن یا رد –دیآی م نآ ی ریسفت و ی هقف ی اهث حب هتبلا لاا ح
ی ارب ی لیلد ام ،م یدرک رکذ ک لذ ل اثما و م امحلاُ ءام روط ن یمه و اهنآ ی اهس ابل و ه برشا و همعطا ،رآفکت ساجن

نجاست کفّار پیدا نکردیم. همه آنها از اول تا آخر طاهر هستند، همه به یک کنار [(اصطلاح مشهدی‌ها)]، و نجاست آنها نجاستشان عرضی است و در اینجا فرقی در این مورد بین یهود و نصاری و مجوس و بین غیر آنها از سایر اقسام مشرکین وجود ندارد.

نتیجه‌گیری‌های درباره طهارت ذاتی کفّار و طرح بحث تفسیری آینده

از روایات ما چیزی را بدست نیاوردیم. حالا باید برویم سراغ اجماع و عمل صحابه در زمان ائمه و بعد از زمان ائمه و ببینیم که آنها که حکم به نجاست می‌کردند به چه دلیل بوده؟ و آیا دلیلی غیر از این داشتند یا این که دلیل اینها همین بوده؟ فردا انِشاءاللهَ بحث ما بحث تفسیری است. تفسیر آیهٔ ..... إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.... ﴿التوبة، ۲۸﴾، آن را از کُتب مختلفه، از عامّه و خاصّه می‌آوریم، بحثمان هم چند روز طول می‌کشد. وقتی که بحث تفسیری‌مان تمام شد بحث فقهی را شروع می‌کنیم.

سؤال: ...

جواب: آقا هر کسی که از شکم آدم دو پا در بیاید [طهارت ذاتی دارد و نجس نیست.] ما نجاست را از این روایات نفهمیدیم. حالا ببینیم از نظر فقهی [مسئله چه صورتی پیدا می‌کند.]

سؤال: در این روایات همه‌اش از مجوس سؤال شده است، از کفّار بت‌پرست و کفّار دهری سؤال نشده.

جواب: اصلاً آن موقع اینها نبودند

سؤال:

جواب: خب آن جا می‌دانم. آخر در بعضی از جاها حتّی مشرک هم آمده، در بعضی از روایات، إنّه کره سؤر ولد الزنا و الیهود و المجوس و المشرک،

سؤال: مشرک به اهل کتاب هم اطلاق می‌شود

جواب: می‌دانم، خب مشرک را در قرآن اول قرار داده، یهود و مجوس و نصرانی و مشرک

سؤال: بت‌پرست‌ها هم می‌شود، بت‌پرست باز اعتقاد به خدا دارد، آنها که منکر خدا هستند آنها چه؟

جواب: هر کسی که باشد. ما نمی‌گوئیم نجس هست یا نیست، ما از روایات دلیل بر نجاست پیدا نکردیم

سؤال: اینقدر عام نیست که شامل ملحدی که منکر خدا هم هست بشود

جواب: می‌دانم، دلیل بر نجاست چیست؟

سؤال: هان! بله شما دلیل را می‌گویید!

جواب: من این را می‌گویم، می‌گویم مشرک، البته مشرکی که در این جا هست منظور فقط آن کسی نیست که قائل به شویت و اینها باشد، مشرک یعنی کسی که خارج از این سه تا است. در آن موقع هم اصطلاح، همین بوده، کسی که خارج از این سه تا است ولو ملحدین، آن دهریون و اینها، همه را مشرک می‌گویند. آنها

حلاطصا ،رگید تسا کرشم هم نیا ب خو دنناد یم ار تعیبط سفن ،دنناد یم ایند ی ارب ع ناصار تعیبط ن امه
.تسا م اع حلاطصا

؟دوش ی م ق لاطا م ه ب اتکل ها ر ب ر افکف ظ فل :لاؤس

.دن وش ی م م ه م ه ب اتکل ها ل ام اش ر افکف ه لب ،ار چ :ب اوج

دمحم و آل دمحم یلع لصم مهّللا